

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Constantinoava Anna, reprezentat de avocatul Bondarenco Andrei,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantinoava Anna împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul Medicilor de Familie mun. Bălți”, intervenient accesoriu Petic Vasile cu privire la anularea ordinelor de sancționare disciplinară,

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Constantinoava Anna, reprezentată de avocata Dragan Natalia și menținută hotărârea din 22 februarie 2023 a Judecătoria Bălți, sediul Central,

(Dosarul nr.2ra-309/24
Nr. PIGD 2-22028368-01-2ra-07032024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Recursul bazat pe temeiurile de drept de până la 01.09.2023. Potrivit art.442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se examinează în limitele invocate.

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud: A. Donos)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu)

19 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Constantinova Anna, reprezentat de avocatul Bondarencu Andrei,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Ion Munteanu,
Gheorghe Stratulat, *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 28 februarie 2022, Constantinova Anna a depus cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul Medicilor de Familie mun. Bălți” cu privire la anularea ordinelor de sancționare disciplinară.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că a fost angajată în funcție de medic-psihiatru în cadrul Centrului Comunitar de Sănătate Mintală în baza ordinului nr.32-p din 22 martie 2021, fiind încheiat în acest sens contract individual de muncă, pe un termen nedeterminat.

3. Prin ordinul nr.13-p din 08.02.2022, i-a fost aplicată sancțiune disciplinară sub formă de concediere în baza art.206 alin.(1) lit.d) din Codul muncii.

4. Cu ordinul de aplicare a sancțiunii disciplinare sub formă de concediere reclamanta nu este de acord, deoarece din ordinul dat nu este clar ce abatere disciplinară a fost comisă de către ea și gravitatea abaterii disciplinare săvârșite, care a condus la aplicarea celei mai grave sancțiuni disciplinare.

5. Deși art.206 din Codul muncii prevede mai multe categorii de sancțiuni disciplinare, totuși în privința ei a fost aplicată cea mai aspră sancțiune – concedierea din funcție.

6. Potrivit fișei de post, medicul psihiatru are un șir impunător de responsabilități care țin de meseria sa de medic. Pacienții Centrului sunt persoane mai dificile, iar consultațiile și „discuțiile”, purtate cu aceștia, durează atât timp de cât are nevoie pacientul și nu doar în termenul preconizat potrivit înscrierii prealabile. Epuizarea medicului psihiatru din cadrul Centrului de Sănătate Mintală, este enormă.

7. Reclamanta consideră că este nejust să fie sancționat un medic psihiatru pentru faptul că muncește zilnic mai mult de 7 ore pe zi, timp prevăzut de contractul individual de muncă, chiar dacă ziua de muncă începe uneori nu la ora 08:00, dar la ora 09:00.

8. Mai mult ca atât, este o mamă tână, are la întreținere sa un copil minor de ***** ani, tânăr specialist format, cu o experiență în IMSP „Centrul Medicilor de Familie mun. Bălți” mai puțin de un an.

9. O singură plângere de la un pacient cu pretenția precum că nu ar fost primită la consultație de către medicul Constantinova Anna, atunci când a dorit, nu poate servi drept temei pentru aplicare cele mai dure sancțiuni disciplinare cum ar fi concedierea din funcție.

10. IMSP „Centrul Medicilor de Familie mun. Bălți” nu este un simplu centru al medicilor de familie, unde fiecare medic are sectorul său. Specificul de lucru al Centrului impune prezența mai multor asistente medicale, psihologi, asistent social, anume pentru a evita situații de probleme cu beneficiarii, care trebuie să aștepte mai mult timp, în situația în care s-a prezentat la medic mai devreme decât la ora prestabilită. Anume pentru evitarea reacțiilor afective-negative, creșterea agresivității în rândurile pacienților, tot personalul Centrului sunt instruiți în domeniul sănătății mintale.

11. La emiterea ordinului de concediere nu s-au luat în considerare explicațiile sale, mai bine zis nici nu au fost solicitate. Ancheta de serviciu la care a fost invitată a fost doar o întrunire la care i s-a comunicat încălcările dânzei și intenția „întregului colectiv” să o concedieze.

12. Legislația muncii a Republicii Moldova nu admite concedierea arbitrară a salariaților la aprecierea angajatorului și consideră concedierea sa neîntemeiată drept o încălcare flagrantă a dreptului constituțional la muncă.

13. La aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul nu a ținut cont de gravitatea abaterii disciplinare presupus comise de către ea.

14. Potrivit art.206 alin.(1) lit.d) din Codul muncii, pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice față de salariat următoarele sancțiuni disciplinare: a) avertismentul; b) mustrarea; c) mustrarea aspră; d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.g)-r)).

15. Articolul 208 din Codul muncii statuează că, până la aplicarea sancțiunii disciplinare, angajatorul este obligat să ceară în scris salariatului o explicație scrisă privind fapta comisă. În funcție de gravitatea faptei comise de salariat, angajatorul este în drept să organizeze și o anchetă de serviciu, a cărei durată nu poate depăși o lună. În cadrul anchetei, salariatul are dreptul să-și explice atitudinea și să prezinte persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

16. Iar, din prevederile art.210 din Codul muncii rezultă că, sancțiunea disciplinară se aplică prin ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), în care se indică în mod obligatoriu: a) temeiurile de fapt și de drept ale aplicării

sanctiunii; b) termenul în care sanctiunea poate fi contestată; c) organul în care sanctiunea poate fi contestată. Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de sancționare, cu excepția sanctiunii disciplinare sub formă de concediere conform art.206 alin.(1) lit.d) care se aplică cu respectarea art.81 alin.(3), se comunică salariatului, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/înștiințării, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data emiterii. Refuzul salariatului de a confirma prin semnătură comunicarea ordinului se fixează într-un proces-verbal semnat de un reprezentant al angajatorului și un reprezentant al salariaților. Ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de sancționare poate fi contestat de salariat în instanța de judecată în condițiile art.355.

17. Reieșind din prevederile art.86 alin.(1) lit.g) din Codul muncii, concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive încălcarea repetată, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar.

18. Astfel, însăși legislația muncii impune pluralismul încălcărilor și aplicarea sancțiunilor disciplinare, până la concedierea din funcție.

19. În contextul enunțat, Constantinova Anna a solicitat admiterea acțiunii, anularea ordinului nr.10/p din 03 februarie 2022 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare Constantinova Anna” emis de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, prin care i s-a aplicat, în baza art.206 alin.(1) lit.c) din Codul muncii, sancțiune disciplinare sub formă de mustrare aspră și anularea ordinului nr.13-p din 08 februarie 2022 „Cu privire la concedierea Constantinova Anna” emis de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, prin care, în baza art.206 alin.(1) lit.d) și art.86 alin.(1) lit.g) din Codul muncii, i-a fost aplicată sancțiune disciplinară sub formă de concediere din funcția de medic psihiatru, Centrul Comunitar de Sănătate Mintală.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

20. Prin încheierea protocolară din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu, Petic Vasile.

21. Prin hotărârea din 22 februarie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Central a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantinova Anna.

22. Prima instanță a motivat soluția de respingere a acțiunii constatând că, potrivit actelor cauzei la ședința din 03 februarie 2022 a Comisiei administrativ-disciplinare din cadrul IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, Constantinova Anna a recunoscut întârzierile din data de 22 decembrie 2021 și 24 decembrie 2021. Totodată, în cadrul aceleiași ședințe, Comisia administrativ-disciplinară a constatat faptul că Constantinova Anna, medic psihiatru CCSM, fără motive întemeiate, a solicitat intervenția echipajului de poliție în timpul desfășurării obligațiilor de serviciu, ca ulterior, grupului de lucru din aceeași zi, să aducă argumente false față de cele expuse în plângerea depusă la Inspectoratul de Poliție Bălți, și-a permis întârzierea la serviciu în repetate rânduri fără a prezenta documentele care justifică absența, încălcând art.9 alin.(2) lit.g¹) din Codul muncii, în repetate rânduri nu a respectat subordonarea, acționând contrar prevederilor obligațiilor funcționale, a prezentat intenția de a încălca prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (f.d.73-76, vol.I).

23. Instanța de fond nu a reținut argumentele reclamantei referitor la ilegalitatea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare aspră, or, din suportul probator al cauzei rezultă că au avut loc încălcări ale disciplinei muncii din partea reclamantei, constatate de către Comisia administrativ-disciplinară, ceea ce a servit drept temei pentru angajator de aplicare a sancțiunii disciplinare – mustrare aspră, în baza art.206 alin.(1) lit.c) Codul muncii, aplicată prin ordinul nr.10-p din 03.02.2022.

24. Prima instanță a concluzionat că sancțiunea disciplinară – concedierea, în temeiul art.86 alin.(1) lit.g) Codul muncii, aplicată prin ordinul nr.13-p din 08 februarie 2022, față de Constantinova Anna, este conformă prevederilor art.206 alin.(5) din Codul muncii, ținându-se cont de gravitatea abaterii disciplinare comise, care corespunde încălcărilor admise și gradului de vinovăție atribuit reclamantei.

25. Prima instanță a remarcat că abaterea disciplinară a fost constatată prin procesul-verbal din 08 februarie 2022 al Comisiei administrativ-disciplinare, în temeiul căruia a fost emis ordinul cu privire la concediere nr.13-p din 08 februarie 2022. Or, procesul-verbal nominalizat a fost întocmit ca urmare a efectuării anchetei de serviciu, în cadrul căreia au fost analizate circumstanțele de fapt, coroborate cu explicațiile colaboratorilor instituției și cercetate materialele pertinente, fapt care a permis constatarea abaterii disciplinare și ca urmare a servit temei pentru aplicarea sancțiunii disciplinare – concediere față de Constantinova Anna, pentru încălcarea repetată admisă în activitate, pe parcursul unui an, a

obligățiunilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar, în temeiul art.86 alin.(1) lit.g) din Codul muncii.

26. În astfel de circumstanțe, instanța de fond a conchis că cererea de chemare în judecată formulată de Constantinova Anna împotriva IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” privind anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare și a ordinului cu privire la concediere, este neîntemeiată și respectiv urmează a fi respinsă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

27. La 23 februarie 2023, avocata Natalia Dragan, în interesele Annei Constantinova, a declarat apel (nemotivat) împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 12 iunie 2023 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 22 februarie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii depuse de Anna Constantinova și anularea ordinelor nr.10/p din 03 februarie 2022 cu privire la sancționarea disciplinară sub formă de muștrare aspră a Annei Constantinova și nr.13/p din 08 februarie 2022 cu privire la concedierea Annei Constantinova din funcție emise de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”.

28. La 09 martie 2023, Anna Constantinova a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

29. La 09 iunie 2023, avocatul Bondarenco Andrei în interesele Annei Constantinova, a declarat supliment la cererea de apel, solicitând casarea hotărârii din 22 februarie 2023 Judecătoriei Bălți, sediul Central și pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii depuse de Anna Constantinova anularea ordinelor nr.10/p din 03 februarie 2022 cu privire la sancționare disciplinară sub formă de muștrare aspră a Annei Constantinova și nr.13/p din 08 februarie 2022 cu privire la concedierea Annei Constantinova din funcție emise de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, restabilirea în funcție a Annei Constantinova de medic psihiatru în cadrul IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, obligarea calculării și achitării salariului mediu lunar pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, începând cu 08 februarie 2022 până la data restabilirii, cu reținerea contribuțiilor obligatorii la Serviciul Fiscal de Stat, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Compania Națională de Asigurări Sociale.

30. Pe parcurs, avocatul Bondarenco Andrei în interesele Annei Constantinova, a mai depus supliment la cererea de apel, prin care și-a concretizat cerințele, solicitând casarea hotărârii din 22 februarie 2023 a

Judecătoria Bălți, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii depuse de Anna Constantinova și anularea ordinelor nr.10/p din 03 februarie 2022 cu privire la sancționare disciplinară sub formă de muștrare aspră a Annei Constantinova și nr.13/p din 08 februarie 2022 cu privire la concedierea Annei Constantinova din funcție emise de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, în locul restabilirii în funcție să fie încasat din contul IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” în beneficiul Annei Constantinova o compensație suplimentară la sumele pretinse în conformitate cu art.90 alin.(2) din Codul muncii în mărime de 3 salarii medii lunare a apelantei/reclamante, cu obligarea IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” să calculeze și să-i achite Annei Constantinova salariul mediu lunar pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, începând cu 08 februarie 2022, până la 13 decembrie 2022 (data angajării în Centrul Medical al Aviației Civile, în calitate de medic în medicină aeronautică), cu reținerea contribuțiilor obligatorii la Serviciul Fiscal de Stat, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Compania Națională de Asigurări Sociale.

31. Referitor la pretenția privind restabilirea în funcție, reprezentantul apelantei a invocat că la moment aceasta este angajată în baza contractului individual de muncă nr.14/23 din 30 mai 2023 în cadrul IMSP Dispensarul Republican de Necrologie, în funcție de medic psihiatru narcolog, fapt confirmat prin confirmarea nr.30 din 26 iunie 2023.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

32. Prin decizia din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Constantinova Anna, reprezentată de avocata Dragan Natalia și menținută hotărârea din 22 februarie 2023 a Judecătoria Bălți, sediul Central.

33. Instanța de apel a considerat legală și întemeiată hotărârea primei instanțe de respingere a acțiunii înaintate de Constantinova Anna, or, din suportul probator al cauzei se atestă că au avut loc încălcări ale disciplinei muncii din partea apelantei/reclamante, constatate de către Comisia administrativ-disciplinară, ceea ce a servit temei pentru angajator de aplicare a sancțiunii disciplinare – muștrare aspră în baza art.206 alin.(1) lit.c) din Codul muncii prin ordinul nr.10-p din 03.02.2022.

34. Instanța de apel a dedus că sancțiunea disciplinară – concedierea, în temeiul art.86 alin.(1) lit.g) din Codul muncii, aplicată prin ordinul nr.13-p din 08 februarie 2022 față de Constantinova Anna, a fost

aplicată cu respectarea condițiilor stipulate la art.206 alin.(5) din Codul muncii.

35. Instanța de apel nu a reținut argumentul apelantei precum că lipsesc temeiuri legale ce au determinat aplicarea sancțiunii disciplinare în privința sa, iar ulterior a avut loc o concediere ilegală, or, abaterea disciplinară a fost constatată prin procesul-verbal al Comisiei administrativ-disciplinare din 08 februarie 2022, emis ca urmare a efectuării anchetei de serviciu, în cadrul căreia au fost analizate circumstanțele de fapt, coroborate cu explicațiile colaboratorilor instituției și cercetate materialele pertinente, ceea ce a determinat constatarea abaterii disciplinare și drept rezultat a servit temei pentru aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de concediere față de Constantinova Anna, pentru încălcarea repetată admisă în activitate, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar, în temeiul art.86 alin.(1) lit.g) din Codul muncii.

36. În contextul enunțat, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond just a constatat că ordinul nr.10-p din 03.02.2022, care a servit drept temei pentru angajator pentru aplicarea sancțiunii disciplinare – mustrare aspră, în baza art.206 alin.(1) lit.c) din Codul muncii, este legal și întemeiat, la fel și ordinul nr.13-p din 08 februarie 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare față de Constantinova Anna, corespunde condițiilor de formă și de conținut, prin urmare, temei de anulare ale acestor ordine lipsesc.

37. Pe final, instanța de apel a concluzionat că în speță instanța de fond just a respins acțiunea, determinând corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

38. *La 07 martie 2024*, Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 22 februarie 2023 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii, prin care să fie anulate ordinele nr.10/p din 03 februarie 2022 cu privire la sancționare disciplinară sub formă de mustrare aspră a Annei Constantinova și nr.13/p din 08 februarie 2022 cu privire la concedierea

Annei Constantinova din funcție, emise de IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți”, iar în locul restabilirii în funcție să fie încasat din contul IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” în beneficiul Annei Constantinova o compensație suplimentară la sumele pretinse în conformitate cu art.90 alin.(2) din Codul muncii în mărime de 3 salarii medii lunare, cu obligarea IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” să calculeze și să achite Annei Constantinova salariul mediu lunar pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, începând cu 08 februarie 2022 - până la 13 decembrie 2022 (data angajării în Centrul Medical al Aviației Civile, în calitate de medic în medicină aeronautică), cu reținerea contribuțiilor obligatorii la Serviciul Fiscal de Stat, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Compania Națională de Asigurări Sociale.

SOLICITĂRILE RECURENTEI:

39. În susținerea recursului Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, a invocat că instanța de apel a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

40. Instanța de apel nu a examinat apelul suplimentar potrivit amendamentului înregistrat la 09 iunie 2023, fapt ce atestă că argumentele apelantei nu au fost auzite referitor la ilegalitatea și netemeinicia hotărârii primei instanțe, nefiind dată o analiză amplă la acest aspect. Respectiv, cauza a fost examinată formalist, în lipsa unei motivări necesare, cu interpretarea eronată a prevederilor legislației muncii, favorizând partea pârâtă. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au soluționat cauza superficial, încălcând principiul legalității și contradictorialității, prin ce s-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

41. *În drept*, Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, și-a întemeiat recursul pe temeiurile de drept prevăzute de art.432 din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023, în special pe prevederile alin.(2) lit.a) și b) ale art.432 CPC, potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

42. La 28 mai 2024, IMSP „Centrul Medicilor de Familie municipal Bălți” a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de Constantinova Anna, deoarece acesta este vădit neîntemeiat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

43. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

44. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

45. Potrivit art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor *în vigoare la data depunerii recursului*.

46. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

47. Recursul declarat la *07 martie 2024* de către Constantina Anna, reprezentat de avocatul Bondarencu Andrei, a fost depus după data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

48. Distinct, ține de menționat că art.432 „*Temeiurile declarării recursului*” din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările operate prin Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) avea următorul conținut:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut

duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

49. Potrivit art.432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023):

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

50. Articolul 433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – 07.03.2024) statuează că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).”

51. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

52. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei, în ședință publică, la 30 noiembrie 2023.

53. Din actele cauzei rezultă că la 09 ianuarie 2024, Curtea de Apel Bălți a notificat copia deciziei motivate din 30 noiembrie 2023, la adresele electronice ale recurentei Constantinova Anna și a reprezentantului acesteia, avocatul Bondarenco Andrei (f.d.234 verso, vol.I), fapt ce rezultă din scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar.

54. În contextul enunțat, recursul declarat la 07 martie 2024, de către Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului prevăzut la art.434 alin.(1) CPC.

55. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

56. Din analiza recursului rezultă că Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, și-a întemeiat recursul pe temeiurile de drept prevăzute de art.432 din Codul de procedură civilă în redacția legii în vigoare *până la 01 septembrie 2023*, în special la prevederile alin.(2) lit.a) și b) ale art.432 CPC, potrivit cărora se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

57. La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că după cum s-a menționat supra prin Legea nr.246 din 31.07.2023 a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv prevederile Codului de procedură civilă, în special au fost modificate și temeiurile recursului prevăzute la art.432, care au intrat în vigoare la *01 septembrie 2023*.

58. La caz, recurenta Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, a depus recursul la *07 martie 2024*, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate la articolul 432 CPC, dispozițiile căruia au un text diferit de cel al articolul 432 prevăzut în redacția legii până la modificările intrate în vigoare din 01 septembrie 2023, iar potrivit art.442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, **în limitele invocate în recurs**, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.

59. Astfel, în concordanță cu prevederile art.442 alin.(1) CPC, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu identifică temeiuri de a reîncadra argumentele recursului declarat de Constantinova Anna conform noilor reglementări prevăzute de legislația procesual-civilă în vigoare din 01.09.2023, în situația în care însăși recurenta face trimitere expresă la textul art.432 alin.(2) lit.a) și b) CPC, în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023.

60. Date fiind cele constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că recursul declarat de Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, nu se încadrează în temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare din 01 septembrie 2023, și prin urmare urmează a fi considerat inadmisibil.

61. Mai mult ca atât, verificând legalitatea și temeinicia decizia contestate prin prisma argumentelor recursului, Completul de judecată nu a stabilit că soluția instanței de apel este contrară legii, cu aplicarea sau

interpretarea eronată a legii, sau cu aprecierea arbitrară a probelor. Dimpotrivă, decizia a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

62. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul recurenței cu soluția pronunțată de instanța de apel și nu relevă că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Mai mult, recursul conține obiecții de fapt similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

63. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

64. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

65. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

66. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit*, pct. 38; *Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei*, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței*, pct. 45).

67. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1,11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CtEDO (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

68. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei, nu se încadrează în temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) CPC (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023), respectiv urmează a fi considerat inadmisibil.

69. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Consideră inadmisibil recursul declarat de Constantinova Anna, reprezentată de avocatul Bondarenco Andrei.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat